

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 1961 ΚΑΙ ΕΓΙΝΕ ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΜΕ

«Δημόκριτος»: Το εργοστάσιο μυαλών

Σήμερα το μεγαλύτερο ερευνητικό κέντρο της χώρας, με τα οκτώ ινστιτούτα, αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των καιρών συνδέοντας την έρευνα με την παραγωγή και την ανάπτυξη προηγμένης τεχνολογίας πάνω σε επιλεγμένους στόχους

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Κλείνοντας φέτος 50 χρόνια ζωής και επιτυχημένης επιστημονικής δραστηριότητας, το Εθνικό Κέντρο Ερευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος» βρίσκεται σε σημείο καμπής: όντας το μεγαλύτερο δημόσιο ερευνητικό κέντρο στην Ελλάδα, με σαφή πολυθεματικό και διεπιστημονικό χαρακτήρα, χάρη στα οκτώ Ινστιτούτα του, καλείται να απαντήσει έμπρακτα στην πρόκληση που αντιμετωπίζει η χώρα για βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της και προσέλκυση επενδύσεων, για σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και για ανάπτυξη προηγμένης τεχνολογίας πάνω σε επιλεγμένους στόχους.

Λίγες ημέρες πριν εορταστεί επίσημα, στις αρχές Νοεμβρίου, το ιωβηλαίο του ΕΚΕΦΕ, ο διευθυντής και πρόεδρος του, Νίκος Κανελλόπουλος, μίλησε στην

ΕΡΕΥΝΑ

«Κ.Ε.» για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον του Κέντρου, που ιδρύθηκε το 1961 με στόχο «τον επαναπατρισμό διακεκριμένων επιστημόνων του εξωτερικού» (όπως αναφέρεται στο σχετικό βασιλικό διάγγελμα) και δέλεαρ την έναρξη σημαντικής ερευνητικής δραστηριότητας. Η έλλειψή της, στα ελληνικά πανεπιστήμια, σε συνδυασμό με την αδράνεια και τον ασφυκτικό έλεγχο εκ μέρους του καθηγητικού κατεστημένου, υποχρέωνε το «επιστημονικό κεφάλαιο» να πάρει, εκείνα τα χρόνια, το δρόμο της ξενιτιάς...

Ο «Δημόκριτος» λειτουργούσε αρχικά ως Κέντρο Πυρηνικών Ερευνών, διαθέτοντας τον πρώτο (και μοναδικό ως σήμερα στην Ελλάδα) πυρηνικό αντιδραστήρα - που στήθηκε με τη χρηματοδότηση της αμερικανικής κυβέρνησης- για την ανάπτυξη ειρηνικών εφαρμογών ατομικής ενέργειας. Σταδιακά ιδρύθηκαν οκτώ ινστιτούτα (Βιολογίας, Επιστήμης Υλικών, Μικροπληκτρονικής, Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Πυ-

ρηνικής Τεχνολογίας και Ακτινοπροστασίας, Πυρηνικής Φυσικής, Ραδιοϊσοτόπων και Ραδιοδιαγνωστικών προϊόντων και Φυσικοχημείας), καθώς και η πρώτη διεθνούς επιπέδου Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών στη χώρα, προωθήθηκε η έρευνα σε πλήθος τομείς (αν και με τη λογική του λίγο απ'

όλα...), αναπτύχθηκαν πολλές δραστηριότητες και υπηρεσίες προς το κοινωνικό σύνολο (ραδιοφάρμακα, ιστικά μοσχεύματα, πλήθος αναλύσεων κλπ), ενώ το Θερινό Σχολείο ενημερώνει επί δεκαετίες τελειοφοίτους και αποφοίτους ΑΕΙ/ΤΕΙ πάνω στις τελευταίες εξελίξεις.

Σήμερα, ο «Δημόκριτος» της διεθνώς αναγνωρισμένης επιστημονικής αριστείας με τους 170 βασικούς ερευνητές, τους εκατοντάδες συνεργάτες και τις

σπουδαιές υποδομές καλείται να ανταποκριθεί στα κελύσματα των καιρών, επανακαθορίζοντας την πορεία του. «Βασική αρχή της νέας πολιτικής είναι η δημιουργία "κρίσιμης μάζας" επιστημόνων, εξοπλισμού και τεχνολογίας, που θα προκύψει από την επιστημονική προσέγγιση και συνεργασία των ερευνητικών ομάδων του ΕΚΕΦΕ, μέσω οριζόντιας ενοποίησης των δραστηριοτήτων των οκτώ ινστιτούτων και ένταξής τους σε δι-

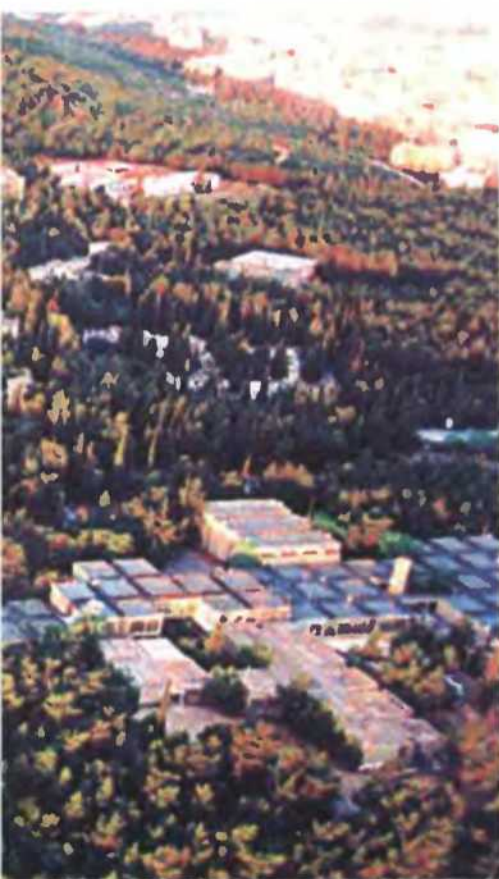
κτα και πόλους αριστείας. Αυτά θα εστιάζουν σε τομείς αιχμής, όπου το Κέντρο παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα: Νανοτεχνολογία, Επιστήμες Ζωής και Υγείας, Ενέργεια και Περιβάλλον, Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες, Πυρηνική Τεχνολογία και Ασφάλεια, πάνω σε μοντέλα αυτο-οργάνωσης και αυτο-αξιολόγησης, όπως γίνεται πανευρωπαϊκά» τονίζει ο κ. Κανελλόπουλος. «Και γιατί όχι, οι πόλοι αυτοί να μην επεκτα-

Ο διευθυντής και πρόεδρος του «Δημόκριτου», Νίκος Κανελλόπουλος.

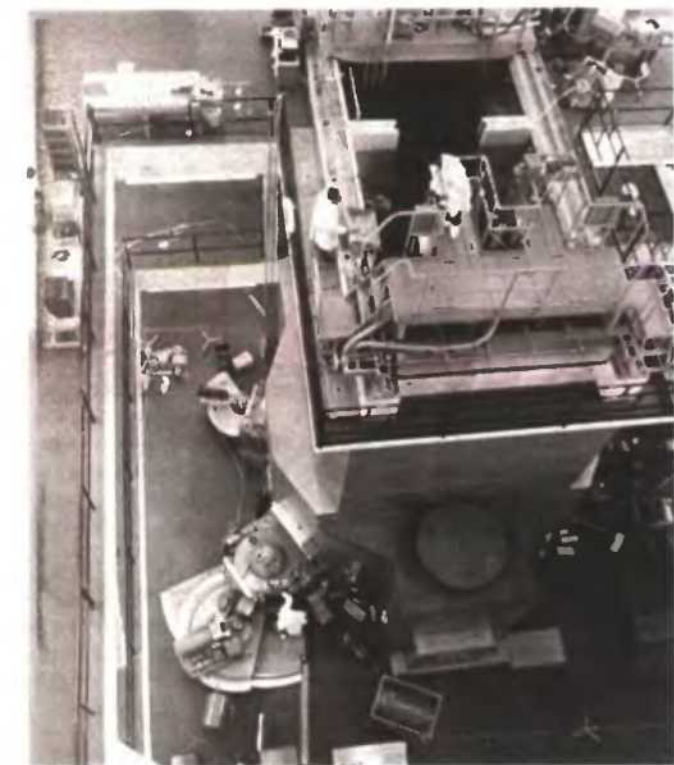

ΠΕΡΓΑΜΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

κλείνει τα 50 του

Αεροφωτογραφία των εγκαταστάσεων του «Δημόκριτου» στην Αγία Παρασκευή (αριστερά). Το καλοκαίρι του 1961 σύσσωμη η βασιλική οικογένεια παραβρέθηκε στα εγκαίνια (κάτω αριστερά). Κάτω δεξιά, ο πρώτος αντιδραστήρας.

θούν και να γίνουν η βάση Εθνικών Πόλων Αριστείας» προσθέτει.

Όμως η δημιουργία των πόλων είναι ένα μόνο από τα πολλά σχέδια της διοίκησης του ΕΚΕΦΕ, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου πλαισίου δράσης. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η πρόταση ίδρυσης της εταιρείας Demokritos Technology Transfer, η οποία θα παρέχει «υψηλής προστιθέμενης αξίας και επιστημονικής στάθμης μελετητικές,

διερευνητικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες στην ελληνική και διεθνή αγορά», με τη μορφή one-stop-shop.

Κι επειδή η ιστορία επαναλαμβάνεται, η πρόσκληση προς τους επιστήμονες της διασποράς το 1961 επανέρχεται στο προσκήνιο, αν και λίγο διαφορετικά σήμερα: ο «Δημόκριτος» τους καλεί να συνεργαστούν μαζί του, σε ερευνητικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. «Μόνο στις ΗΠΑ υπάρχουν περισσότεροι από 3.000 Έλληνες επιστήμονες,

πρώτης γραμμής», τονίζει ο κ. Κανελλόπουλος, «και το ΕΚΕΦΕ θα μπορούσε να εξελιχθεί, μέσω διμερών συνεργασιών και μεταφοράς τεχνολογίας, σε σημείο συνάντησης και συνεργασίας (hub) επιστημόνων». Δεν είναι τυχαίο ότι από την αρχή του χρόνου πραγματοποιήθηκαν στο «Δημόκριτο» περίπου 20 διαλέξεις διακεκριμένων επιστημόνων του εξωτερικού, ενώ προγραμματίζονται περισσότερες. Παράλληλα, υλοποιούνται συνεργασίες στον ερευνητικό τομέα με διασυνδεδεμένα εργαστήρια, αλλά και στον εκπαιδευτικό, με εκπόνηση διατριβών που περιλαμβάνουν διετή παρακολούθηση μαθημάτων στις ΗΠΑ και ολοκλήρωσή τους στο ΕΚΕΦΕ.

Ο Νίκος Κανελλόπουλος είπε πολλά εκείνο το βροχερό μεσημέρι στο «Δημόκριτο». Μίλησε για την αξία των ελλήνων ερευνητών (ο μόνος κλάδος που είναι διεθνώς ανταγωνιστικός, αφού κερδίζουν τριπλάσια προγράμματα απ' όσα τους αναλογούν στην Ε.Ε.), υπογράμμισε την αξία της εφαρμοσμένης έρευνας (ο μόνος δρόμος για την ανάπτυξη, έστω και με πώληση της πατέντας), διαφώνησε με την προσέγγιση της μείωσης απολαβών (με μισθούς Κινέζων δεν πρόκειται να λύσουμε το πρόβλημα), πρότεινε τη συγκέντρωση των διεσπαρμένων σήμερα σ' όλη την Αθήνα ερευνητικών φορέων και υπηρεσιών στον πανέμορφο και άπλετο χώρο του ΕΚΕΦΕ για οικονομίες κλίμακος, διαμαρτυρήθηκε για τα γραφειοκρατικά προβλήματα και τις αργοπορίες της διοίκησης ζητώντας περισσότερη ευελιξία και εξέφρασε την ελπίδα ότι οι σημερινές 12 spin-off εταιρείες τεχνολογίας του Κέντρου θα γίνουν μέσα σε τρία χρόνια 50.

«Η Ελλάδα είναι ένα "εργοστάσιο μυαλών"-brain factory» τόνισε, αποχαιρετώντας μας. «Υπάρχει προοπτική, όμως πρέπει να ενισχύσουμε την αριστεία, να στρίψουμε στη σωστή κατεύθυνση, εκείνη των εφαρμογών. Κι ο νέος νόμος για την έρευνα πρέπει να έχει την έγκριση όλων ανεξαιρέτως. Να είναι κοινής αποδοχής, γιατί εκεί είναι το μέλλον».